

ΤΕΥΧΟΣ 8

ΣΤΑΛΑΚΤΙΤΕΣ

ΤΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ Ε.Σ.Ε.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009

Σε αυτό το τεύχος:

Ανακοινώσεις	2
Η Δράση μας	4
Νέα, Ελλάδα	10
Νέα, Κόσμος	11
Προστασία	12
Τεχνικές	12
Διάσωση	13
Χαρτογράφηση	14

Σταλακτίτες

Ένα ακόμη τεύχος! Μια ακόμη συλλογική προσπάθεια για την ενημέρωση των μελών και των φίλων της Ε.Σ.Ε., φτάνει σε όλους εσάς με αρκετή καθυστέρηση είναι αλήθεια, αλλά δεν κρατιόμασταν και θέλαμε να συμπεριλάβουμε σε αυτό το τεύχος την ανακοίνωση για την σύσταση του "Πετροχειλίου Ιδρύματος". Ταυτόχρονα και μία πρόσκληση - πρόκληση για τα μέλη μας: Ελάτε να αναλάβετε εσείς την επόμενη έκδοση των Σταλακτιτών!

Συστάθηκε το "Πετροχειλίου Ιδρυμα"

Χρειάστηκε να περάσουν περισσότερα από οκτώ χρόνια από τον θάνατο της Μητέρας της Ελληνικής Σπηλαιολογίας, της αείμνηστης Επίτιμης Προέδρου της Ε.Σ.Ε., Άννας Πετροχειλίου, αλλά το "Πετροχειλίου Ιδρυμα" είναι πλέον γεγονός! Η αξέχαστη Άννα Πετροχειλίου άφησε στην Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρεία μια βαριά κληρονομιά. Με την διαθήκη της άφησε μια σημαντική ακίνητη περιουσία για να συσταθεί ένα ίδρυμα που θα δίνει υποτροφίες σε μέλη της Ε.Σ.Ε. για μεταπτυχιακές σπουδές στη σπηλαιολογία. Επίσης στις τελευταίες της επιθυμίες περιλαμβάνεται η ίδρυση Μουσείου Σπηλαιολογίας και η δημιουργία Έδρας Σπηλαιολογίας στα Ελληνικά Πανεπιστήμια. Μετά από προσπάθειες δύο και πλέον χρόνων, τα προβλήματα ξεπεράστηκαν και οι απαραίτητες νομικές διαδικασίες ολοκληρώθηκαν. Στις 10 Νοεμβρίου, το Δ. Σ. της

Ε.Σ.Ε. ψήφισε το καταστατικό του "Πετροχειλίου Ιδρύματος", ανοίγοντας ένα νέο κεφάλαιο στην ιστορία της Εταιρείας. Το όραμα του ζεύγους Πετροχειλίου, καθώς και άλλων πρωτοπόρων της σπηλαιολογίας, δημιούργησε ένα στέρεο οικοδόμημα με μακριά παράδοση και ιστορία, ικανό να ανταπεξέλθει σε κάθε πρόκληση. Το ίδιο όραμα συνεχίζει να ενώνει και να ωθεί τα μέλη της Ε.Σ.Ε. σε ολόκληρη την χώρα, ώστε να συνεχίζουν να γράφουν νέες λαμπρές σελίδες στην ιστορία της ελληνικής σπηλαιολογίας. Πάνω από όλα όμως, η Άννα Πετροχειλίου μας κληροδότησε το ασίγηστο πάθος της για τα σπήλαια και την σπηλαιολογία, καθώς και την αδάμαστη θέλησή της για την πρόοδο και την πρωτοπορία της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας. Ας μην το ξεχνάμε...

Φάνης Έλληνας

Διαγωνισμός Φωτογραφίας

Πάρτε μέρος στον **Πανελλήνιο Διαγωνισμό Σηπλαιολογικής Φωτογραφίας**, στέλνοντας τις καλύτερες φωτογραφίες σας στις κατηγορίες: Σπήλαια, Σηπλαιολόγοι σε Δράση και Άνθρωπος και Σπήλαιο. Ο Διαγωνισμός εντάσσεται στις Εκδηλώσεις της Ελληνικής Σηπλαιολογικής Εταιρείας για τον εορτασμό των 60 χρόνων από την ίδρυσή της. Οι καλύτερες φωτογραφίες θα συμπεριληφθούν στην Έκθεση Σηπλαιολογικής Φωτογραφίας και θα προβληθούν τυπωμένες ή ψηφιακά σε αντίστοιχες Εκ-

δηλώσεις τόσο στην Αθήνα όσο και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Επίσης επιλεγμένες φωτογραφίες θα χρησιμοποιηθούν για την έκδοση του Ετήσιου Ημερολογίου της Ε.Σ.Ε. Οι τρεις πρώτοι νικητές κάθε κατηγορίας κερδίζουν δώρα από τους χορηγούς του διαγωνισμού, ενώ όλοι οι συμμετέχοντες θα παραλάβουν σχετικό έπαινο. Οι συμμετοχές θα αξιολογηθούν από φωτογράφους – Μέλη της Ε.Σ.Ε. Περισσότερες πληροφορίες και λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν σύντομα.

Στον Διαγωνισμό Φωτογραφίας μπορούν να συμμετάσχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι Μέλη της Ε.Σ.Ε. ή όχι.

Μικρά αλλά σημαντικά...

• Παράταση για το Δελτίο

Μέχρι τις 30 Νοεμβρίου στείλτε μας τις εργασίες σας και τα κείμενά σας για να δημοσιευτούν στο επόμενο τεύχος του Δελτίου της Ε.Σ.Ε. Εάν θέλετε επιπλέον πληροφορίες, έχετε απορίες ή χρειάζεστε βοήθεια στην συγγραφή των κειμένων, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε απευθείας με την Ευαγγελία Τσουκαλά και τον Καλούστ Παραγκαμιάν που απαρτίζουν τον πυρήνα της Συντακτικής Επιτροπής και θα χαρούν να σας βοηθήσουν. Σας υπενθυμίζουμε τα στοιχεία τους για να επικοινωνήσετε μαζί τους:

Ευαγγελία Τσουκαλά, Τηλέφωνο: 6977253836, e-mail: lilits@geo.auth.gr

Καλούστ Παραγκαμιάν, Τηλέφωνο: 6977780712, e-mail: paragam@otenet.gr

• Βαλκανικές Επιτροπές της BSU

Όπως ενημερωθήκατε από παλαιότερη επιστολή (3/8), στην τελευταία Γ. Σ. της Βαλκανικής Σηπλαιολογικής Ομοσπονδίας (BSU) αποφασίστηκε η δημιουργία βαλκανικών επιτροπών Εκπαίδευσης, Σηπλαιοδιάσωσης και Προστασίας Σηπλαίων.

Παρακαλούνται τα Μέλη της Ε.Σ.Ε. που επιθυμούν να συμμετάσχουν στις παραπάνω επιτροπές να επικοινωνήσουν με την Γραμματεία της Ε.Σ.Ε. για περισσότερες πληροφορίες.

• Ζητούνται Εθελοντές!

Με το τέλος του χρόνου οι υπεύθυνοι για την Ιστοσελίδα και την έκδοση των Σταλακτιτών ολοκληρώνουν την θητεία τους. Ζητούνται νέα μέλη για να αναλάβουν τόσο την ενημέρωση της Ιστοσελίδας όσο και την έκδοση του διμηνιαίου ηλεκτρονικού ενημερωτικού Δελτίου. Όσοι ενδιαφέρεστε να συμμετάσχετε και να βοηθήσετε σε αυτή την προσπάθεια επικοινωνήστε με την **Πέλη Φιλιππάτου**, Τηλέφωνο: 6937127460, e-mail: pfilippatou@yahoo.com

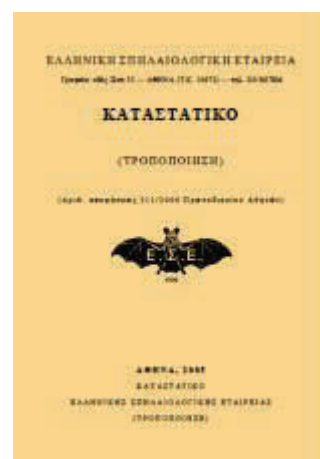
• Το Καταστατικό στην Ιστοσελίδα

Η τελευταία Τροποποίηση του Καταστατικού της Ε.Σ.Ε. αναρτήθηκε στην Ιστοσελίδα μας, όπου μπορείτε να διαβάσετε το πλήρες κείμενο, μετά τις συμπληρώσεις που έγιναν το 2005.

• Συνάντηση για την Εκπαίδευση

Προσκαλούνται όλοι οι Εκπαιδευτές και οι Βοηθοί Εκπαιδευτές της Ε.Σ.Ε. την Τετάρτη 8 Δεκεμβρίου 2009, στις 21:00, στα Γραφεία μας, για να σχεδιάσουμε συνολικά την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος της Ε.Σ.Ε. και να συζητήσουμε από κοντά όλα τα θέματα που αφορούν την εκπαίδευση. Η συνάντηση είναι ανοικτή για όλα τα ενδιαφερόμενα Μέλη μας. Είναι υποχρέωση όλων μας να είμαστε παρόντες στην συνάντηση.

ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 30/11 ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ Ε.Σ.Ε.

Ανακοινώσεις Τοπικών Τμημάτων

Σεμινάρια στη Θεσσαλονίκη

Τα σεμινάρια σπηλαιολογίας Α' Βαθμού του Τοπικού Τμήματος Βόρειας Ελλάδας της Ε.Σ.Ε. θα ξεκινήσουν την Τετάρτη 25 Νοεμβρίου 2009, στην αίθουσα Δ22 της Σχολής Θετικών Επιστημών. Η ώρα έναρξης είναι 20.45.

Τα σεμινάρια του τμήματος μας είναι κατά παράδοση από τα δημοφιλέστερα ανάμεσα στα Τοπικά Τμήματα, έχοντας εκπαιδεύσει πάνω από 500 σπηλαιολόγους σε 20 έτη λειτουργίας. Φιλοδοξούμε να συνεχίσουμε και φέτος την ίδια παράδοση. Η δομή των σεμιναρίων θα είναι παρόμοια με των υπολοίπων ετών,

θα υπάρχουν όμως και νέες ενδιαφέρουσες παρουσιάσεις. Οι πρακτικές ασκήσεις θα εμπλουτιστούν, ενώ φέτος θα πραγματοποιηθούν και ορισμένα workshops, σε θέματα όπως χαρτογράφηση και φωτογράφιση σπηλαίων. Τα παλαιότερα μέλη μπορούν να τα παρακολουθήσουν δωρεάν.

Το φετινό μας σύνθημα είναι:
«Όλοι κρύβουμε μέσα μας ένα σπηλαιολόγο...»

Για περισσότερες πληροφορίες, με μήνυμα στο esetotbe@yahoo.com ή στο τηλ. 6976979538 (Βλάχος Β.)

**Με
ανανεωμένο
πρόγραμμα
ξεκινούν τα
σεμινάρια στη
Θεσσαλονίκη.**

Νέα Δ. Ε. στην Κρήτη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΝΕΑΣ Δ. Ε. 2009-2011

Σε εφαρμογή του νέου Εσωτερικού Κανονισμού του Τμήματος Κρήτης της Ε.Σ.Ε., για δημοσιοποίηση των πρακτικών των συνεδριάσεων της Διοικούσας Επιτροπής, θα θέλαμε να σας γνωστοποιήσουμε τις αποφάσεις της νέας Διοικούσας Επιτροπής του Τμήματος Κρήτης, όπως προέκυψε από τις πρόσφατες εκλογές της Γ.Σ. τις 16 Σεπτεμβρίου 2009.

Η 1η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε εχθές 23 Σεπτεμβρίου 2009 στα γραφεία του Τμήματος στις 20.00μ.μ. με παρόντες τους Φωτεινάκη Κώστα, Φραγκιαδάκη Ελευθερία, Σκοντινάκη Γιάννη, Μπαξεβάνη Πόπη και Πετράκης Μάνος, ο οποίος και προσήλθε αργότερα.

Τα θέματα ημερήσιας διάταξης ήταν η σύσταση σε σώμα της νέας Δ.Ε., η πρόταση σύστασης Τομέων Εργασίας και ο προγραμματισμός σεμιναρίων περιόδου 2009-2010. Εκτός ημερησίας, κατατέθηκαν προτάσεις δράσεων για τη διετία τα οποία θα συζητηθούν σε επόμενες συνεδριάσεις.

Θέμα 1ο: Η νέα Δ.Ε. όπως αυτή προέκυψε μετά από συζήτηση είναι η εξής: Πρόεδρος Κώστας ΦΩΤΕΙΝΑΚΗΣ, Γραμματέας Πόπη ΜΠΑΞΕΒΑΝΗ, Ταμίας Ελευθερία ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗ, Έφορος Αρχείου Μάνος ΠΕΤΡΑΚΗΣ & Έφορος Υλικού Γιάννης ΣΚΟΝΤΙΝΑΚΗΣ.

Θέμα 2ο: Καθώς το πρόγραμμα διετίας προβλέπεται αρκετά γεμάτο, προτάθηκε να συσταθούν Τομείς Εργασίας που θα βοηθήσουν το έργο της Δ.Ε. και θα ενεργοποιήσουν όλα τα μέλη του Τμήματος. Την ερχόμενη Τετάρτη θα κληθούν τα μέλη να στελεχώσουν τους προτεινόμενους τομείς, καταθέτοντας τις δικές τους προτάσεις δημιουργίας, λειτουργίας και οργάνωσης των Τομέων, οι οποίοι προτείνεται να είναι οι εξής : Εξερευνήσεων, Εκδηλώσεων, Παρεμβάσεων, Canyoning & έκδοσης ΣΤΑΛΑΚΤΙΤΩΝ.

Θέμα 3ο: Τα φετινά εκπαιδευτικά σεμινάρια αποφασίστηκε να ξεκινήσουν στις 4 Νοεμβρίου 2009. Στην επόμενη συνεδρίαση της Δ.Ε. θα οριστικοποιηθεί το πρόγραμμα και θα γνωστοποιηθούν οι τρόποι προβολής.

Καλούνται όλα τα μέλη να πλαισιώσουν και να στηρίξουν τις προσπάθειες που καταβάλλει το Τμήμα Κρήτης για προώθηση, προβολή και ανάπτυξη της Σπηλαιολογίας στην Κρήτη, καταθέτοντας προτάσεις και δηλώσεις συμμετοχής στους Τομείς Εργασίας.

**Το πρόγραμμα
της διετίας του
Τμήματος Κρήτης
προβλέπεται
γεμάτο
δραστηριότητες.**

*Για τη Δ. Ε. του Τμήματος Κρήτης της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας
Ο πρόεδρος Κώστας ΦΩΤΕΙΝΑΚΗΣ, Η γραμματέας Πόπη ΜΠΑΞΕΒΑΝΗ*

Σπήλαιο Αγίου Πνεύματος στην Οίτη

Το Σάββατο και την Κυριακή 10 και 11 Οκτωβρίου 2009 τα μέλη της Ε.Σ.Ε. Θανάσης Ξανθόπουλος - (Υπεύθυνος Αποστολής), Τσακανίκας Γιάννης, Γιαννούτσος Βασίλης και Μαστοράκη Άννα, κατόπιν προσωπικής επικοινωνίας μαζί μου και πρόσκλησης, από τον κ. Κώστα Στασινό κάτοικο Λαμίας, επισκεφθήκαμε και εξερευνήσαμε ένα πολύ ενδιαφέρον σπήλαιο στο ορός Οίτη στην περιοχή Άγιο Πνεύμα όπου και ομώνυμη εκκλησία.

Ο κ. Κώστας Στασινός μας φιλοξένησε στο σπίτι του στην Λαμία και τα μέλη της Ε.Σ.Ε. που μετείχαμε στην αποστολή τον ευχαριστούμε θερμά για όλα όσα μας παρείχε.

Από πληροφορίες που είχε από βοσκό της περιοχής που του υπέδειξε το συγκεκριμένο σπήλαιο μας κάλεσε για να το εξερευνήσουμε.

Το σπήλαιο το οποίο παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον είναι παλαιά κοιτή υπογείου ποταμού σε υψόμετρο 1207 μέτρα.

Σήμερα το νερό εκβάλλει 5 μέτρα χαμηλότερα και σε μια απόσταση 15 μέτρα πιο αριστερά από την παλαιά έξοδο όπου και η είσοδος του σπηλαίου.

Το συνολικό μήκος που εξερευνήθηκε μέχρι στιγμής είναι περίπου 250 μέτρα και τα μέλη της ομάδας Γιαννούτσος Βασίλης και Τσακανίκας Γιάννης, ανέφεραν ότι πρέπει να πραγματοποιηθεί μία ακόμη τεχνητή διάνοιξη (είχε προηγηθεί ακόμα μια διάνοιξη για να περά-

σουμε, πιο πριν, σε άλλο σημείο), μιας και το σπήλαιο δείχνει να συνεχίζει, δίνοντας μας πολλές ελπίδες για αρκετά μεγάλο μήκος ακόμα...

Όσο προχωρούσαμε σε βάθος ο διάκοσμος του σπηλαίου ήταν πιο πλούσιος, επίσης στο δάπεδο υπάρχει μαλακή άμμος και μικρά βότσαλα και σε κάποια σημεία λάσπη ξερή.

Υπάρχει ένας μικρός παράπλευρος κλάδος που σταματά μετά από 20 μέτρα περίπου και ξεκινά και αυτός λίγο μετά την είσοδο του σπηλαίου.

Σε κάποια σημεία του μεγάλου κλάδου του σπηλαίου χρειάστηκε να σκάψουμε την ευτυχώς μαλακή άμμο και να περάσουμε από στενά λαγούμια και στενώματα.

Σε κάποια σημεία ο διάδρομος είναι άνετος και μπορεί κάποιος να σταθεί και να προχωρήσει όρθιος.

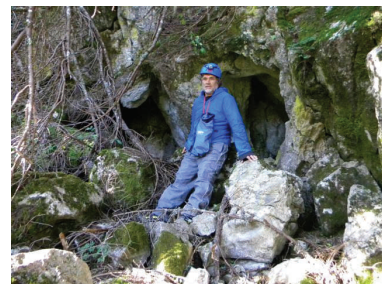
Η ομάδα θα συνεχίσει τη εξερεύνηση και χαρτογράφηση του σπηλαίου Αγίου Πνεύματος (αυτήν την ονομασία αποφασίσαμε να δώσουμε στο νέο αυτό σπήλαιο) στις 24 και 25 Οκτωβρίου, πραγματοποιώντας τεχνητές διανοίξεις σε κάποια σημεία που είναι απολύτως απαραίτητο για την ασφαλή και άνετη κίνηση των σπηλαιολόγων.

Να σημειωθεί ότι έλεγξα στο αρχείο της Ε.Σ.Ε. για τυχόν παλαιότερη καταγραφή του συγκεκριμένου σπηλαίου και δεν βρέθηκε κάποια αναφορά, όπως επίσης λαμβάνοντας υπ όψιν ότι η ομάδα χρειάστηκε να σκάψει το δάπεδο σε κάποιο σημείο αλλά και να κάνει διάνοιξη σε κάποιο άλλο, δείχνει φανερά ότι δεν υπάρχει εξερεύνηση από άλλον σπηλαιολογικό σύλλογο τουλάχιστον μέχρι του σημείου που έφτασε η ομάδα της Ε.Σ.Ε..

Μένει λοιπόν να ανακαλύψουμε τι υπάρχει πέραν του σημείου που έχουμε ήδη φτάσει...

Πολύ σύντομα θα έχουμε νεότερα από την συνέχεια της εξερεύνησης μας.

Θανάσης Ξανθόπουλος

Σπήλαιο Τρύπα Υπάτης

Κατά την διάρκεια της αποστολής στην Υπάτη στις 27/09/2009 ο κος Καρβέλης συνταξιούχος καθηγητής φιλολογίας, συγγραφέας και κάτοικος Καπνοχωρίου Υπάτης μας έδειξε το σπήλαιο Τρύπα. Δυστυχώς δεν προλαβαίναμε να το προσεγγίσουμε. Όμως, πριν την οργάνωση νέας αποστολής, αποφασίσαμε να βρούμε το μονοπάτι για το σπήλαιο ώστε να διευκολυνθεί η ομάδα.

Στις 01/10/2009 τα Μέλη της Ε.Σ.Ε. Σωτήρης Γιάννης και Φύτιζα Ρόζα δοκίμασαν την διαδρομή.

Το σπήλαιο βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του φαράγγιου που δημιουργεί το ρέμα Ξεριάς. Η διαδρομή έχει απότομες σάρες και στο κατέβασμα και στο ανέβασμα και πρέπει να περάσουμε δύο ρεματιές. Η υψομετρική διαφορά είναι περίπου 150 μέτρα. Μετά από δύο ώρες βρισκόμαστε επιτέλους μπροστά στην είσοδο. Μπαίνοντας στο εσωτερικό του σπηλαίου είχαμε στο μυαλό μας την διήγηση του κου Καρβέλη για την μάχη που είχε λάβει μέρος στην περιοχή κατά τον εμφύλιο πόλεμο αλλά το μέγεθος του σπηλαίου μας συνεπήρε.

Μετρώντας με βήματα υπολόγισα πάνω από 80 μέτρα βάθος. Το πλάτος και το ύψος σε κάποια σημεία είναι πάνω από 15 μέτρα.

Σε εκείνο το σημείο το σπήλαιο γίνεται βάραθρο και αποφασίστηκε συνέχεια της εξερεύνησης.

Στις 14/11/2009 επανήλθαμε στην περιοχή. Στην έρευνα συμμετείχαν οι σπηλαιολόγοι της Ε.Σ.Ε., Λιακόπουλος Ηλίας Αρχαιολόγος, της Εφορείας Παλαιoανθρωπολογίας-Σπηλαιολογίας Ν. Ελλάδος, Γεωργιάδης Γιάννης, Γκαρλαούνη Χαρά Γεωλόγος (Το.Τ.Β.Ε.), Λαμπρακόπουλος Θωμάς, Σωτήρης Γιάννης και ο φοιτητής Σωτήρης Ευάγγελος.

Η ασφάλιση σε απότομα σημεία της διαδρομής κρίθηκε απαραίτητη λόγω του φορτίου που έπρεπε να μεταφερθεί.

Ο Η. Λιακόπουλος μετά από εξέταση

των επιφανειακών ευρημάτων κατέληξε στο ότι το σπήλαιο έχει αρχαιολογική αξία και μας δήλωσε ότι θα συντάξει ο ίδιος τις επόμενες μέρες σχετική αναφορά για τα αρχαιολογικά ευρήματα στην ΕΠΣ Ν. Ελλάδος. Ο Γ. Γεωργιάδης παράλληλα με την φωτογράφιση βοήθησε με το αρμάτωμα του σπηλαίου. Η Χ. Γκαρλαούνη μετά από πρόχειρο έλεγχο ανακάλυψε απολιθώματα στα τοιχώματα του σπηλαίου. Ο απολιθωματοφόρος ασβεστόλιθος του σπηλαίου σε μερικά σημεία είναι τόσο σαθρός από την επίδραση του γουανό ώστε να είναι αδύνατο το αρμάτωμα.

Το βάραθρο στο τέλος του σπηλαίου παρά το εντυπωσιακό στόμιο είχε συνολικό βάθος λιγότερο από 15 μέτρα.

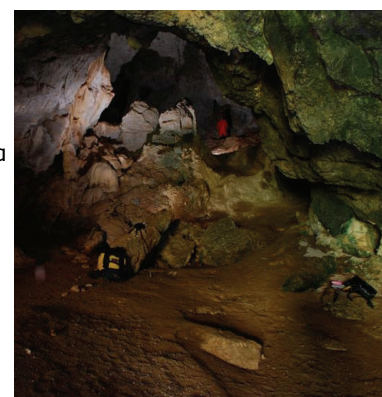
Στο βάθος του και περιμετρικά υπάρχουν έξι κοιλώματα βάθους έως 4 μέτρα και μήκους έως 7 μέτρα. Το ένα εξ' αυτών διακλαδίζεται σε τρεις υποθαλάμους δημιουργώντας έναν μικρό λαβύρινθο.

Το δάπεδο του βάραθρου είχε απίστευτες ποσότητες γουανό και για το λόγο αυτό ήταν αδύνατη η περαιτέρω έρευνα για συνέχειες. Η διαμόρφωση των τοιχωμάτων θύμιζε διάβρωση από νερά και περιμέναμε μεγάλη συνέχεια την οποία δεν ανακαλύψαμε.

Δεν είναι όμως απίθανο οι περίεργοι σχηματισμοί στον ασβεστόλιθο να προήλθαν μακροπρόθεσμα από την αθροιστική διάβρωση του γουανό και της υγρασίας.

Η γεωλόγος της παρέας μας θα προσπαθήσει να βρει στοιχεία που θα βοηθήσουν να έχουμε μία άποψη για τον ρυθμό διάβρωσης του εδάφους στην περιοχή και για τη θέση του σπηλαίου σε σχέση με την κοίτη του ρέματος. Για την διεξαγωγή της ενημερώθηκε η επιτροπή εξερευνήσεων της Ε.Σ.Ε., το Δ.Σ. και οι αρμόδιοι φορείς.

Το βράδυ είχε επίσκεψη σε τοπικό χάνι και την επομένη το πρωί λουτρό στις Θερμοπύλες.

Θέλω να ευχαριστήσω όλα τα άτομα που πήραν μέρος σε αυτή την δύσκολη έρευνα διότι με τα υλικά τους τις γνώσεις τους την εμπειρία τους την υπομονή τους και την απίστευτα καλή τους διάθεση είχε αίσιο αποτέλεσμα αυτή η έρευνα.

Σωτήρης Γιάννης

Φωτό: Γ. Σωτήρης
Γ. Γεωργιάδης

Ημερίδα για Κέρη και Στρούμπουλα

Ο Σύλλογος Φίλων του Δάσους της Κέρης, ένας δυναμικά αναπτυσσόμενος εθελοντικός σύλλογος της Τυλίσσου, γειτονικής του Ηρακλείου περιοχής, διοργάνωσε την Κυριακή 18 Οκτωβρίου ημερίδα, με θέμα: «Το δάσος της Κέρης και η αειφορία της ευρύτερης περιοχής».

Οι εργασίες της ημερίδας πραγματοποιήθηκαν στο παραδοσιακό χωριό «Αρόλιθος», κοντά στο Βουλισμένο Αλώνι. Οι εισηγητές, παρουσίασαν μια πλειάδα θεμάτων σχετικών με την περιοχή της Κέρης και του Στρούμπουλα. Ο λόφος της Κέρης είναι κηρυγμένο Καταφύγιο Άγριας Ζωής και μαζί με το φαράγγι και την πηγή του Αλμυρού ποταμού και το γνωστό σπηλαιολογικό πεδίο του Στρούμπουλα αποτελούν μια πλούσια περιβαλλοντικά περιοχή δίπλα σχεδόν στο οικιστικό σύνολο των δήμων Γαζίου-Ηρακλείου. Η περιοχή απειλείται έντονα τα τελευταία χρόνια από οικιστική πίεση, συνεχείς διανοίξεις δρόμων, καταστροφικές περιβαλλοντικές παρεμβάσεις τόσο από ιδιώτες όσο και από δράσεις των Τοπικών Αυτοδιοικήσεων.

Όλα αυτά αναλύθηκαν κατά τη διάρκεια

της ημερίδας, ενώ τα συμπεράσματα που προέκυψαν προβληματίσαν τους παριστάμενους συνέδρους. Οι προτάσεις που κατατέθηκαν από τους επιστήμονες-ομιλητές θα αποτελέσουν τη βάση για τις επόμενες δράσεις των «Φίλων της Κέρης», που μεταξύ των καταστατικών τους στόχων έχουν την προστασία και ανάδειξη της περιοχής. Το πρόγραμμα μεταξύ άλλων περιελάμβανε κρητικό γαστρονομικό γεύμα με βιολογικά προϊόντα, που προσφέρθηκε από τη διοίκηση του «Αρόλιθου» υπό την επιμέλεια του σεφ του Μεσογειακού Αγρονομικού Ινστιτούτου Χανίων και περίπατο στο δάσος της Κέρης με οδηγό-ξεναγό τον Καλούστ Παραγκαμιάν, μέλος του Τμήματος Κρήτης και διευθυντή του ΙΝΣΠΕΕ και του Γραφείου Προγράμματος "Προστασία νησιωτικών υγροτόπων Ελλάδας" του WWF Ελλάς. Τις εργασίες παρακολούθησαν 3 μέλη του Τμήματος, ενώ κατά τη διάρκεια της εκδρομής μας υποδείχθηκαν από μέλος του Συλλόγου «Φίλων της Κέρης» και 4 βάραθρα στο λόφο, τα οποία θα επισκεφθούμε σε αποστολή που θα διοργανωθεί άμεσα από το Τμήμα.

Πόπη Μπαξεβάνη

Το Τμήμα Κρήτης συμμετέχει πάντοτε ενεργά στις δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος.

Φωτο: Μάνος Πετράκης

Σεμινάρια στην Κρήτη

Το Τμήμα Κρήτης διοργανώνει σεμινάρια σπηλαιολογίας για όσους ενδιαφέρονται να προσεγγίσουν τον υπόγειο κόσμο με ασφάλεια και γνώση. Τα σεμινάρια αποσκοπούν στην καλή θεωρητική κατάρτιση και στην πρακτική εκπαίδευση των ενδιαφερομένων στην προσέλαση των σπηλαίων και βάραθρων. Τα σεμινάρια θα ξεκινήσουν την Τετάρτη 4 Νοεμβρίου 2009 και θα διαρκέσουν 7 εβδομάδες. Στο διάστημα αυτό οι εκπαιδευόμενοι:

- θα παρακολουθήσουν 13 διαλέξεις από ειδικούς, με θεματολογία που καλύπτει τις τεχνικές εξερεύνησης και μελέτης των σπηλαίων και βάραθρων καθώς και τις επιστήμες που εμπλέκο-

νται στη σπηλαιολογία,

- θα συμμετάσχουν σε 8 μονοήμερες και διήμερες εκπαιδευτικές εκδρομές σε σπήλαια και βάραθρα της Κρήτης
- θα πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση.

Αιτήσεις συμμετοχής θα γίνονται δεκτές έως και την Τετάρτη 28 Οκτωβρίου 2009. Περισσότερες πληροφορίες στα τηλέφωνα 6977-861271, 6972-279889, 2810-286616, στο e-mail info@esecrete.eu, στο site www.esecrete.eu καθώς και στα γραφεία του συλλόγου (οδός 1770, αριθ. 3 και Ψαρομηλίγκων, κάθε Τετάρτη μετά τις 9μμ).

Πόπη Μπαξεβάνη

Κυνηγιαννά, νέο σπηλαιολογικό πεδίο

Η ομάδα αποτελούνταν από τους Ελευθερία Φραγκιαδάκη, Μάνο Πετράκη, Πόπη Μπαξεβάνη (μέλη του Τμήματος Κρήτης) και τους Κώστα Φλουρή (ΟΣΚΑ και Τμήμα Κρήτης), Γιάννη Σκουλά και Μανόλη Κλάδο (ΟΣΚΑ).

Φωτο: Μάνος Πετράκης

Την Κυριακή 11 Οκτωβρίου, μέλη του Τμήματος Κρήτης και φίλοι από τον ΟΣΚΑ, επισκεφθήκαμε την περιοχή Μαραθοκεφάλι Κυνηγιανών Ρεθύμνου, για να εξερευνήσουμε το ομώνυμο σπήλαιο Μαραθοκεφάλι ή Μαραθόσπηλιος.

Πρόκειται ουσιαστικά για μια γαλαρία μήκους περίπου 160 μέτρων που διασχίζει διαμπερές το λόφο, με προσανατολισμό βορειοανατολικό-νότιο. Δεν έχει ιδιαίτερα ενεργό διάκοσμο και νερό εντοπίσαμε σε 2-3 σημεία. Στη μέση του σπηλαίου η αίθουσα γίνεται φαρδύτερη (περίπου 18μ. πλάτος και ύψος 12μ.). Εντοπίστηκαν οστά θηλαστικών και μικροθηλαστικών, πληθυσμός νυχτερίδων (πλέον των 50 άτομων), βύσσαλα άγνωστης εποχής, ενώ σε μια μικρότερη αίθουσα με αρκετά δύσκολη πρόσβαση βρήκαμε λαθρανασκαφές, χωρίς όμως να συναντήσουμε δείγματα κεραμικής σε εκείνο το σημείο.

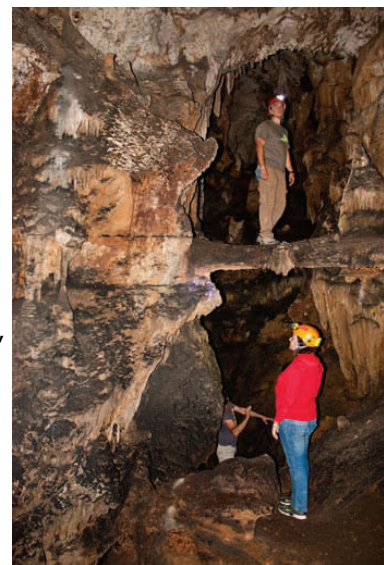
Το σπήλαιο, το οποίο είχε επισκεφθεί ο αείμνηστος Ιωάννης Πετρόχειλος το 1952 (υπάρχει σχετική δημοσίευση στο Δ. Ε.Σ.Ε. 1953 II) είχε υποδειχθεί στον Γιάννη Σκουλά το 2002 από βοσκό της περιοχής, οπότε και μέλη του ΟΣΚΑ το είχαν επισκεφθεί για πρώτη φορά. Η Μαραθοκεφάλι βρίσκεται στις δυτικές-βορειοδυτικές υπώρειες του Ψηλορείτη. Το ανάγλυφο της περιοχής είναι ιδιαίτερα όμορφο, με δασωμένες πλαγιές και μικρές πόλγες διανοιγμένες

στον Κρητιδικό ασβεστόλιθο. Στην περιοχή ο Ελευθέριος Πλατάκης στον κατάλογό του αναφέρει 13 σπήλαια και βάραθρα.

Απ' αυτά επισκεφθήκαμε, εκτός του Μαραθόσπηλιου, και : το Γεροντόταφκο (εντυπωσιακό βάραθρο με διάμετρο εισόδου περίπου 4 μ. και βάθος 40-45μ. το οποίο είχε επισκεφθεί το 2002 η ομάδα ΟΣΚΑ), το σπήλαιο της Λάμιας, μικρό αλλά ιδιαίτερο καθώς στο μέσο του ύψους του σχηματίζονται πατάρια σε 2-3 σημεία (πιθανόν από διαφορετικό πέτρωμα) και μία καταβόθρα με νερό αρκετά υποσχόμενη, την οποία δεν ταυτοποιήσαμε τελικά από το αρχείο Πλατάκη.

Στον Γ. Σκουλά είχαν υποδειχθεί ακόμα 2 βάραθρα τα οποία δεν προλάβαμε να επισκεφθούμε, ενώ το πεδίο είναι ανοιχτό για περαιτέρω εξερεύνηση.

Μπαξεβάνη Π.

«Αρκουδότρυπα» στο Χορτιάτη

Το σπηλαιοβάραθρο «Αρκουδότρυπα» στο Χορτιάτη, εξερευνήθηκε από τα μέλη της Ε.Σ.Ε. στις 9-10/2/97 για πρώτη φορά. Η σπηλιά εξερευνήθηκε ξανά και χαρτογραφήθηκε, κατά την αποστολή του Το.Τ.Β.Ε. στον Χορτιάτη την 1/11/09.

Πληροφορίες για το σπήλαιο δόθηκαν από κατοίκους του Χορτιάτη. Το σπήλαιο βρίσκεται περίπου 1km έξω από το χωριό του Χορτιάτη, 250 m από τον κεντρικό δρόμο που οδηγεί στην κορυφή του βουνού, σε υψόμετρο 683 m και η πρόσβαση σ' αυτό είναι αρκετά εύκολη.

Η είσοδος του σπηλαιού είναι προσανατολισμένη προς τα βόρεια, πάνω στο περιπατητικό μονοπάτι που οδηγεί στο καταφύγιο του Σ.Ε.Ο. Η είσοδος είναι κατά μεγάλο μέρος σκεπασμένη με βράχους, οι οποίοι μεταφέρθηκαν εκεί κατά τη διάνοιξη του μονοπατιού και με προφανή σκοπό (όπως αποδείχθηκε από την εξερεύνηση) το κλείσιμο της.

Το σπήλαιο διανοίγεται στο όριο των κρυσταλλικών ασβεστολίθων με τους πρασινοσχιστόλιθους και τους φυλλίτες της περιοδοποιητικής ζώνης.

Στο σπήλαιο μετά το πρώτο κατέβασμα (περίπου 3.70m.) συναντάται αρχικά ένας μικρός θάλαμος και εν συνεχεία ένας δεύτερος νότια του πρώτου. Υπάρχει και ένα αρκετά στενό άνοιγμα βόρεια του πρώτου θαλάμου.

Το πάτωμα του πρώτου θαλάμου αποτελείται από φερτό υλικό βράχων και ενώ ένας κώνος κορυμμάτων με μεγάλη κλίση οδηγεί στο δεύτερο θάλαμο. Ο κώνος κορυμμάτων αποτελείται από χώμα, πέτρες καθώς και πολλά σκουπίδια, μεταξύ των οποίων και λάστιχα αυτοκινήτων(!).

Μέσα στο σπήλαιο παρατηρήθηκε μεγάλος αριθμός βατράχων.

Μετά από συμπληρωματική εξερεύνηση στις 8/11/09, αποδείχθηκε ότι το σπήλαιο δεν συνεχίζει.

Κυρκιμτζή Ισμήνη

Φωτο: Τρίμης Κ. Κυρκιμτζή Ι.

Διδυμότειχο: Τα υπόσκαφα στον Κουλέ

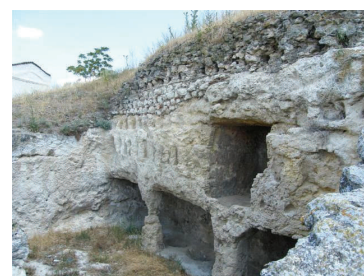

Στα τέλη Ιουνίου του 2009 τα μέλη του Το.Τ.Β.Ε. της Ε.Σ.Ε. Μάρκος Βαξεβανόπουλος και ο γράφων βρεθήκαμε στο ακριτικό Διδυμότειχο με σκοπό να παρουσιάσουμε τη δράση του Το.Τ.Β.Ε. στο πολιτισμικό φεστιβάλ "red river". Στα πλαίσια του φεστιβάλ εξερευνήσαμε ένα μικρό έγκοιλο στην πλαγιά της ακρόπολης (Κουλέ) καθώς και τα υπόσκαφα που βρίσκονται στις ΝΔ υπώρει-

ες της.

Τα υπόσκαφα αυτά (200 περίπου) κατασκευάστηκαν πιθανώς από νομάδες που ήρθαν από την Ανατολία, όπου τέτοιες πρακτικές κατοίκησης είναι ιδιαίτερα συνηθισμένες (Αρμενία, Κιλικία, Λυδία, Συρία, Ιορδανία και αλλού). Το υλικό που διανοίχτηκαν τα υπόσκαφα του Κουλέ είναι ψαμμίτης και ασβεστόλιθος. Σήμερα οι χώροι αυτοί είναι εγκαταλελειμμένοι περιμένοντας μια πιθανή αξιοποίησή τους. Εκτός από την όποια συμβολή τους στην οικονομία της πόλης τα υπόσκαφα αυτά είναι μια μοναδική ευκαιρία για εθνοαρχαιολογική μελέτη. Μελετώντας τέτοιους χώρους εγκατάστασης είναι πιθανό να δοθούν απαντήσεις στα ερωτήματα για τους λόγους χρήσης εγκοίλων και σπηλαίων από τον άνθρωπο καθώς και για τη διαχρονική του σχέση με αυτά.

Τρίμης Κωνσταντίνος

Αποστολή Το.Τ.Β.Ε στην Καστοριά

Το Τοπικό Τμήμα Βορείου Ελλάδος της Ε.Σ.Ε. το τριήμερο 24-26 Οκτωβρίου βρέθηκε στην Καστοριά. Σκοπός της αποστολής ήταν η χαρτογράφηση του Σπηλαιού των Νερών στο Καστανόφυτο και η εξερεύνηση των σπηλαίων στο φαράγγι της Κορομηλιάς. Δυστυχώς τα σχέδια ανατράπηκαν λόγω της ισχυρής βροχοπτώσης.

Ευτυχώς όμως, τα παιδιά από τη cyberotsarka και το ΕΤΑΚ είχαν κάνει καλή δουλειά και είχαμε πολλές εναλλακτικές. Χωρίς να μας πτοεί η βροχή την πρώτη μέρα εξερευνήσαμε και χαρτογραφήσαμε το σπήλαιο στην «Πέτρα». Το σπήλαιο ήταν τυφλό μέχρι πριν από κάποια χρόνια. Η είσοδος άνοιξε από τις εργασίες του λατομείου που υπήρχε στην περιοχή. Η σπηλιά στην Πέτρα χαρτογραφήθηκε και εξερευνήθηκε πλήρως.

Η επόμενη μέρα ήταν αφιερωμένη στο σπήλαιο του «Παταράγκου». Η σπηλιά βρίσκεται στο βουνό της Καστοριάς που εισχωρεί στη λίμνη. Η σπηλιά ήταν μεγάλη με έντονο διάκοσμο και σωρούς γουανό. Πέριξ του κεντρικού θαλάμου υπάρχουν πέντε μικρότεροι, επίσης με πλούσιο διάκοσμο και κεραμική διαφόρων περιόδων. Το σπήλαιο το είχαν επισκεφτεί τα παιδιά από τη cyberotsarka παλιότερα και το είχαν εξερευνήσει πλήρως. Εμείς το χαρτογραφήσαμε και καταγράψαμε τα αρχαιολογικά, γεωλογικά και βιολογικά στοιχεία του σπηλαιού. Δυστυχώς στο σπήλαιο υπάρχουν και αρκετά σκουπίδια.

Το ίδιο απόγευμα πήγαμε στο Δισπηλιό και εξερευνήσαμε το μικρό σπήλαιο του Αγίου Νικολάου με τις δύο μεγάλες εισόδους, που έδωσε και το όνομα στο χωριό.

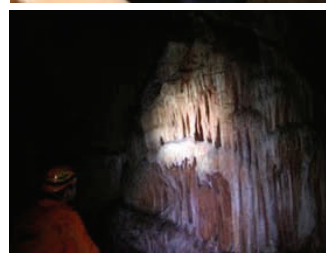
Η περιπέτεια όμως δεν τελείωσε εκεί. Μετά το Δισπηλιό πήγαμε προς το σπήλαιο του Δράκου για να βγάλουμε φωτογραφία τις ξύλινες πόρτες (!!!) που κλείνουν τις εισόδους του σπηλαιού.

Φεύγοντας από το parking έξω από τη σπηλιά του Δράκου και λίγα μέτρα μετά (δίπλα από το εκκλησάκι του Αγ. Νικολάου) εντοπίσαμε μια μικρή είσοδο σπηλαιού. Παρότι είχε αρχίσει να νυκτώνει το εξερευνήσαμε πλήρως. Αποκαλύφθηκε έτσι ένα μικρό σχετικά σπήλαιο με διαδοχικές λιμνούλες και πλούσιο λευκό διάκοσμο το οποίο κατέληγε σε σιφόνι που δεν καταφέραμε να περάσουμε λόγω έλλειψης εξοπλισμού. Το σιφόνι δεν ήταν πνιγμένο και η συνέχεια διακρίνεται εύκολα.

Το επόμενο και τελευταίο πρωινό στην Καστοριά το αφιερώσαμε στην χαρτογράφηση και φωτογράφιση αυτής της σπηλιάς (του Παραδράκου όπως την ονομάσαμε) καθώς και στην καταγραφή άλλων σπηλαίων στις όχθες της λίμνης για μελλοντική εξερεύνηση.

Ολοκληρώνοντας ευχαριστούμε την ομάδα διάσωσης Καστοριάς για την παραχώρηση του χώρου όπου κοιμηθήκαμε και τα παιδιά της cyberotsarka για την παρέα και τις πληροφορίες. Φεύγοντας δώσαμε υπόσχεση επιστροφής στα παιδιά που μας φιλοξένησαν και τους καλέσαμε στην όμορφη Θεσσαλονίκη.

Τρίμης Κωνσταντίνος

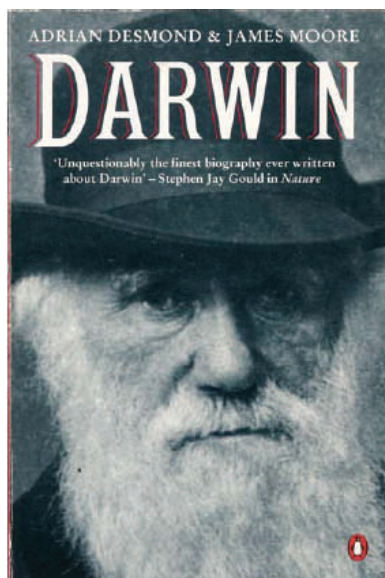
Φωτο: Τρίμης Κ.

Στην αποστολή συμμετείχαν:
Το.Τ.Β.Ε.: Καλογερόπουλος Ηρακλής, Κιρκιμτζή Ισμήνη, Καλαμπούκας Κώστας, Καλογήρου Κωνσταντίνη, Τρίμης Κωνσταντίνος
ΕΤΑΚ: Γερονίκος Τάσος, Σάκης Πάνος, Αναστασία Γιαννουλοπούλου
Cyberotsarka: Γρηγόρης Τούλιας

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στον Γερονίκο Τάσο για τη φιλοξενία του την παρέα του και τις γνώσεις του.

Εβδομάδα Κάρολου Δαρβίνου

Τα Μουσεία του Πανεπιστημίου Αθηνών σας προσκαλούν στην «Εβδομάδα Κάρολου Δαρβίνου» που διοργανώνουν στο πλαίσιο των εορταστικών εκδηλώσεων του Έτους Κάρολου Δαρβίνου-2009 και η οποία περιλαμβάνει σειρά τιμητικών εκδηλώσεων με εκθέσεις προβολές και επισκέψεις Μουσείων του Πανεπιστημίου Αθηνών από τις 14

έως 20 Δεκεμβρίου 2009.

Η διοργάνωση πραγματοποιείται στο πλαίσιο της επετείου των 200 χρόνων από τη γέννηση του Δαρβίνου και των 150 χρόνων από τη δημοσίευση του βιβλίου του με τίτλο "On the origin of Species by Means of Natural Selection" (24 Νοεμβρίου 1859).

Επίκεντρο των εκδηλώσεων της «Εβδομάδας Δαρβίνου» θα αποτελέσει η διοργάνωση Επιστημονικού Συνεδρίου με τίτλο: ΚΑΡΟΛΟΣ ΔΑΡΒΙΝΟΣ, Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ. Οι εργασίες του Συνεδρίου θα διεξαχθούν στις 15, 16 και 17 Δεκεμβρίου 2009, στο Κεντρικό Κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Συνέδριο απευθύνεται στην εκπαιδευτική κοινότητα όλων των βαθμίδων της Δημόσιας και Ιδιωτικής Εκπαίδευσης.

Όσοι συνάδελφοι ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν με ομιλίες παρακαλούνται να επικοινωνήσουν με την οργανωτική επιτροπή και τους συνδιοργανωτές επιστημονικούς φορείς.

Στα μέσα Δεκεμβρίου θα γίνουν οι εκδηλώσεις για την εβδομάδα Κάρολου Δαρβίνου.

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Ανθρωπολογικό Μουσείο ΕΚΠΑ, 210-7462358-60, fax 210-7462359
- Ελληνική Ανθρωπολογική Εταιρεία, 210-7462359
- Μουσείο Παλαιοντολογίας & Γεωλογίας ΕΚΠΑ, 210-7274166, 210-7274086, fax 210-7247322
- Ζωολογικό Μουσείο ΕΚΠΑ, 210-7274372

Παρουσίαση βιβλίου: Εξερευνώντας την υπόγεια Ελλάδα

Το 2005, το μέλος (από το 1976) της Ε.Σ.Ε. Νίκος Λελούδης, αποφάσισε να δημοσιοποιήσει, γραπτά, μερικές από τις πολύχρονες εξερευνητικές προσπάθειές του -μέσα από την Ε.Σ.Ε., πάντα, εκδίδοντας τα βιβλία: "ΕΞΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΥΠΟΓΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ - Τα σπήλαια-Μύθος και πραγματικότητα".

Μέσα απ' αυτά προσπάθησε να περιγράψει κάμποσες σπηλαιολογικές έρευνες που έκανε όλα αυτά τα χρόνια με φίλους σπηλαιολόγους.

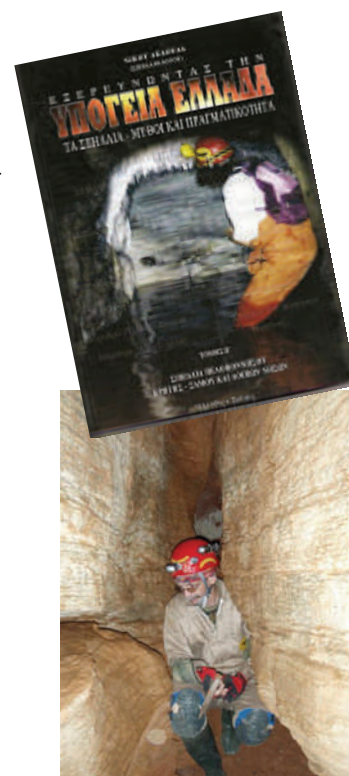
Τις περισσότερες φορές, οι έρευνες αυτές ήταν πρωτογενείς -τότε-, δηλαδή, γίνονταν σε σπήλαια και σπηλαιόβαραθρα που, για πρώτη φορά, εισχωρούσαν άνθρωποι...

Τα μέσα, που χρησιμοποιούσε και χρησιμοποιεί, ξεκίνησαν από τις

"πρωτόγονες" ανεμόσκαλες και ιδιοκτασκευές στα φωτιστικά μέσα και, εξελίχθηκαν, μαζί με την εξέλιξη της σπηλαιολογίας στην Ελλάδα, στις πλέον σύγχρονες διεθνώς (SRT) με όλα τα σύγχρονα υλικά και εξοπλισμό.

Μέσα από αυτά τα βιβλία, προσπάθησε να περιγράψει τις μοναδικές εμπειρίες και συγκινήσεις που νοιώθουν όλοι όσοι εξερευνούν και αγαπάνε πραγματικά τον απίστευτο υπόγειο κόσμο, αλλά και συγχρόνως, να απομυθοποιήσει (..ξεμπροστιάσει, κατά το κοινώς λεγόμενο!) τους διάφορους παραμυθάδες που ξεπήδησαν τα, πολύ, τελευταία χρόνια, παρουσιάζοντας τα σπήλαια κλπ, σαν εισόδους προς την "κούφια γη", και άλλες παρεμφερείς γελοίες παραμυθολογίες..!

Ν. Λελούδης

Στην Οξφόρδη για τον "Λαβύρινθο"

Την Πέμπτη 15/10/2009, έγινε στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και συγκεκριμένα σε αίθουσα του Christchurch College η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας που είχε γίνει τον Ιούλιο στον "Λαβύρινθο" της Μεσαράς, στην Κρήτη.

Την αποστολή, είχε διοργανώσει το τμήμα Γεωγραφίας και Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου υπό τον Nicholas Howarth. Από Ελληνικής πλευράς συμ-

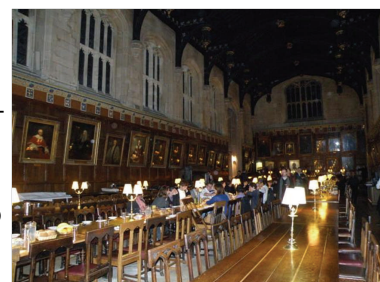
μετείχαν τα μέλη της Ε.Σ.Ε. Νίκος Λελούδας, Ελίζα Χατζηχαράλαμους και Δημήτρης Χατζηλιάδης.

Στην παρουσίαση στις 15/10 συμμετείχαν τα μέλη της Ε.Σ.Ε. Νίκος Λελούδας, Απόστολος Λελούδας και Ελίζα Χατζηχαράλαμους.

Και τις δύο φορές -αποστολή και παρουσίαση- συμμετείχε και ο Ελβετός "ειδικός" επί του Λαβυρινθού Thomas Waldman.

Μερικές φωτογραφίες από την παρουσίαση, το επίσημο δείπνο (στην τραπεζαρία του Κολλεγίου που γυρίζονται όλες οι ταινίες Harry Potter!), καθώς και από τμήμα υπόγειου ποταμού που κυλάει κάτω από το κέντρο της πόλης και εγκιβωτίστηκε την Βικτωριανή εποχή!

N. Λελούδας

Γενική Συνέλευση της FSE

Η τακτική Γενική Συνέλευση της Ευρωπαϊκής Σπηλαιολογικής Ομοσπονδίας (FSE), πραγματοποιήθηκε στις 25 Σεπτεμβρίου στο Churchill της Αγγλίας, στα πλαίσια της Ετήσιας Συνάντησης των Άγγλων Σπηλαιολόγων (Hidden Earth 2009).

Στην Γ.Σ. της FSE συμμετείχαν με εκπρόσωπο 19 από τις 25 χώρες μέλη και 4 με εξουσιοδότηση. Τα κυριότερα θέματα της πεντάωρης συνέλευσης μπορείτε να τα διαβάσετε στην Ιστοσελίδα μας.

Η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε στην Γ.Σ. από τον Γ.Γ. της Ε.Σ.Ε. Φ. Έλληνα και τον Πρόεδρο της ΣΟΕ Ν. Μητσάκη, χωρίς δικαίωμα ψήφου. (Το θέμα είναι γνωστό: Η ΣΟΕ θέλει να εκπροσωπεί μόνη της όλους τους έλληνες σπηλαιο-

λόγους, ακόμα και όσους δεν είναι μέλη της.)

Στις συναντήσεις της Επιτροπής Προστασίας Σπηλαίων (ECPC), συζητήθηκαν η καθέρωση της Ευρωπαϊκής Ημέρας Σπηλαίων - Σπηλαιολογίας, η δημιουργία οδηγίας - κώδικα συμπεριφοράς για τους σπηλαιολόγους και οι μελλοντικές δραστηριότητες της Επιτροπής. Σύντομα θα αποσταλούν περισσότερες πληροφορίες για τις δραστηριότητες αυτές.

Ρεκόρ συμμετοχών έγινε στην φετινή Hidden Earth, με περίπου 800 συμμετοχές. Εντύπωση έκανε η παρουσία 50 περίπου ευρωπαίων σπηλαιολόγων μεταξύ των οποίων και 4 έλληνες.

Στην συνάντηση βρέθηκαν επίσης τα μέλη του ΣΠΕΛΕΟ Α. Κανάριος και Α. Παγκράτης, συμπληρώνοντας την τετραμελή ελληνική παρουσία.

Ακόμη εντύπωση έκανε η παρουσίαση του Rob Eavis (Sheffield University Speleological Society- SUSS) για τις πρόσφατες αποστολές τους στα Λευκά Όρη.

Φάνης Έλληνας

Τα κυριότερα θέματα της Γ. Σ. της FSE μπορείτε να τα διαβάσετε στην Ιστοσελίδα μας.

Προστασία Σπηλαιών

Σπηλαιό Δράκου Καστοριά

**Μια Αξιοποίηση του 21ου αιώνα με πρακτικές του 1800...
Να αποφανθούν οι ειδικοί. Αυτές οι πόρτες δεν καταστρέφουν το περιβάλλον του σπηλαιού?
Κύριοι τα σπήλαια δεν είναι περιουσία κανενός. Δεν είναι μουσεία μήτε εκθεσιακοί χώροι. Είναι φυσικό ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ και πρέπει να το σεβόμαστε"**

Τρίμης Κ.

Τεχνικές & Εξοπλισμός

Εντυπώσεις: Ζώνη Rock Empire

Στα πλαίσια του σεμιναρίου Β' βαθμού της Ε.Σ.Ε. είχα τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσω τη ζώνη rock empire καθ' όλη τη διάρκεια των πρακτικών ασκήσεων. Ένα σημαντικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων μοντέλων που διατίθενται στο εμπόριο είναι η ύπαρξη ενός επιπλέον οριζόντιου ιμάντα μεταξύ αυτού της μέσης και αυτών των ποδιών. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την καλύτερη κατανομή του βάρους και επιπλέον συμβάλλει στο να μην επιβαρύνονται οι προσαγωγοί, πρακτικά "χαρίζει" μερικά άνετα λεπτά παραπάνω διαμονής στο σχοινί. Ακόμη ένα υπέρ είναι το αποσπώμενο "σουτιέν" της. Δίνει τη δυνατότητα, στον καθένα που τη χρησιμοποιεί να επιλέγει και να προσαρμόζει πάνω της το σουτιέν που εφαρμόζει καλύτερα στο σωματότυπό του. Όπως βέβαια κάθε προϊόν, έτσι και αυ-

τό έχει τα μειονεκτήματά του. Η κατασκευή της συγκεκριμένης ζώνης δεν εξυπηρετεί αρκετά καλά κάποιον χρήστη με πολύ μικρές αναλογίες. Κατά την αναρρίχηση στο σχοινί, ο κεντρικός κρίκος μπορεί να ανέβει αρκετά ψηλά, ανεβάζοντας και το φρένο στήθους σε τέτοιο ύψος που να δυσκολεύει την ανάβαση. Σε βάραθρα μικρού βάθους αυτή η λεπτομέρεια ίσως να μην γίνει αισθητή από κάποιους, σε μεσαίου βάθους καθώς και σε μεγάλα βάραθρα η αναρρίχηση μπορεί να είναι και αρκετά επώδυνη. Σε γενικές γραμμές πρόκειται για μία πρακτική και λειτουργική ζώνη, με αρκετά πλεονεκτήματα, στα οποία περιλαμβάνεται και η χαμηλή τιμή της. Σας συστήνω να τη δοκιμάσετε.

Κατερίνα Τσιατούχα

Την ζώνη της Rock Empire μπορείτε να τη βρείτε στα καταστήματα POLO

Ομάδα Σπηλαιοδιάσωσης

Η Ομάδα σε δράση...

30/09/2009: Νέα Συντονιστική Επιτροπή της Ομάδας

Στην συνάντηση της Ομάδας Σπηλαιοδιάσωσης εκλέχτηκαν στην συντονιστική επιτροπή της ομάδας οι Γιάννης Τσακανίκας και Γιάννης Γεωργιάδης. Στην συνάντηση συμμετείχαν 12 Μέλη της Ομάδας και αρκετά ακόμη Μέλη της Ε.Σ.Ε. Η κενή θέση στη συντονιστική επιτροπή, συμπληρώθηκε από τον Βαγγέλη Καβαλιέρο.

05/10/2009: Προβολή για τις διεθνείς συναντήσεις

Την πρώτη Δευτέρα του Οκτώβριου, στα γραφεία της Εταιρείας, έγινε παρουσίαση για θέματα οργάνωσης, τεχνικών και εξοπλισμού και προβλήθηκαν αρκετές παρουσιάσεις και video από τις πρόσφατες διεθνείς συναντήσεις που συμμετείχε η Ομάδα.

11/10/2009: Πρακτική εξάσκηση στις εναλλακτικές τεχνικές

Την Κυριακή 11 Οκτωβρίου, έγινε πρακτική εξάσκηση στο αναρριχητικό πεδίο Καράβι Υμηττού της Ομάδας Σπηλαιοδιάσωσης της Ε.Σ.Ε, στις εναλλακτικές τεχνικές σπηλαιολογίας.

Τα μέλη της Ομάδας προσήλθαν στην πρακτική άσκηση που είχε στόχο την συνεχή βελτίωση και τεχνική κατάρτιση της Ομάδας.

25/10/2009: Πρακτική εξάσκηση στα αντίβαρα και τα πολύσπαστα

Την Κυριακή 25 Οκτωβρίου, έγινε πρακτική εξάσκηση στην οικοδομή στον Παπάγου στα αντίβαρα και τα πολύσπαστα. Η εξάσκηση πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των μαθημάτων του σεμιναρίου Β βαθμού.

Η νέα
Συντονιστική
Επιτροπή της
Ομάδας
Σπηλαιοδιάσωσης
αποτελείται από
τους Βαγγέλη
Καβαλιέρο, Γιάννη
Τσακανίκα &
Γιάννη
Γεωργιάδη.

Την Δευτέρα
7/12/2009 στις
20:30 θα
πραγματοποιηθεί
στα γραφεία της
Εταιρείας,
συνάντηση της
Ομάδας
Σπηλαιοδιάσωσης
για τον
προγραμματισμό
της νέας χρονιάς.

Φωτό: Γ. Σωτήρης

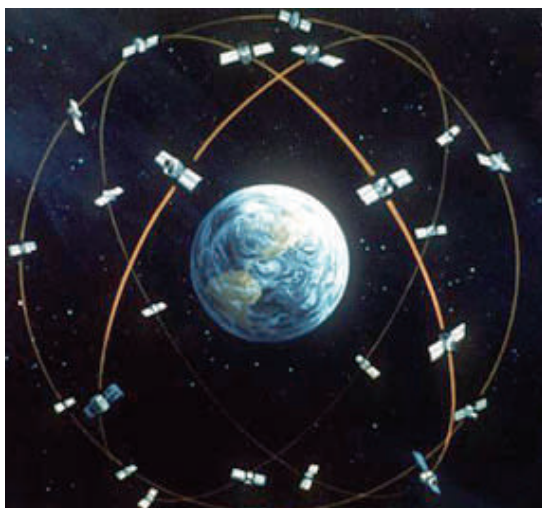
Προσανατολισμός - Εντοπισμός Θέσης

Εντοπισμός Θέσης (Positioning) [3]

Στα προηγούμενα τεύχη, παρουσιάστηκαν βασικές έννοιες της γεωδαισίας με σκοπό την κατανόηση όρων που, πλέον, έχουν εισβάλει στην (συχνή) ενασχόλησή μας με την ύπαιθρο. Συνεχίζοντας, κρίνεται σκόπιμη μια αναφορά στις βασικές αρχές των συστημάτων δορυφορικού εντοπισμού θέσης (Global Navigation Satellite Systems – GNSS) και κυρίως του GPS (Global Positioning System) που έχει αναπτυχθεί από το DoD (Department of Defence, το υπουργείο άμυνας των ΗΠΑ).

Το GPS

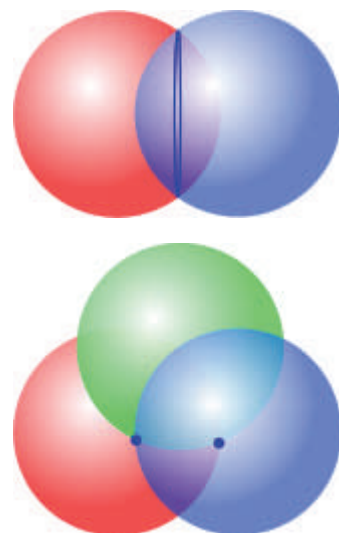
Είναι ένα παγκόσμιο σύστημα εντοπισμού θέσης που αποτελείται από τρία βασικά τμήματα. Το τμήμα διαστήματος απαρτίζεται από τους δορυφόρους NAVSTAR (NAVigational Satellite for Timing And Ranging) που κατανέμονται σε έξι τροχιακά επίπεδα σε υψόμετρο περίπου 20200km. Οι πέντε σταθμοί ελέγχου που βρίσκονται στην επιφάνεια της γης αποτελούν το τμήμα ελέγχου, το οποίο είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση και τη σωστή λειτουργία του συστήματος. Τέλος, το τμήμα χρηστών αποτελείται από όλους τους δέκτες του συστήματος που χρησιμοποιούνται για εντοπισμό πάνω ή κοντά στην επιφάνεια της γης.

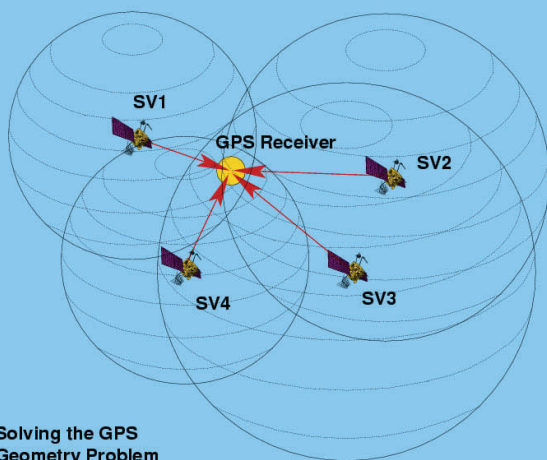
Η αρχή λειτουργίας του συστήματος βασίζεται στη μέτρηση του χρόνου διάδοσης ενός ηλεκτρομαγνητικού σήματος που εκπέμπεται από τους δορυφόρους και λαμβάνεται από τους δέκτες πάνω ή κοντά στην επιφάνεια της γης. Ο χρόνος διάδοσης πολλαπλασιασμένος με την ταχύτητα των ηλεκτρομαγνητικού κύματος (ταχύτητα του φωτός, περίπου 300000km/s) αντιστοιχεί στην απόσταση μεταξύ του δορυφόρου και του δέκτη.

Αν λοιπόν, κάποια χρονική στιγμή, η θέση ενός δορυφόρου είναι γνωστή, ο δέκτης βρίσκεται στην επιφάνεια μιας σφαίρας με κέντρο το δορυφόρο και ακτίνα τη μετρημένη απόσταση. Χρησιμοποιώντας και κάποιον δεύτερο δορυφόρο, ο δέκτης θα πρέπει να βρίσκεται και στην επιφάνεια της σφαίρας που ορίζεται από τη θέση του δεύτερου δορυφόρου και τη μέτρηση προς αυτόν. Η τομή δύο σφαιρών στο χώρο είναι ένας κύκλος, ενώ η τομή τριών σφαιρών στο χώρο (με την "εισαγωγή" ενός τρίτου δορυφόρου) είναι δύο σημεία, εκ των οποίων το ένα είναι πάνω ή κοντά στην γήινη επιφάνεια και το άλλο μπορεί να απορριφθεί όντας αρκετά μακριά της. Τα χρονόμετρα που χρησιμοποιούν οι δορυφόροι για την παραγωγή των σημάτων είναι τουλάχιστον τρεις τάξεις μεγέθους σταθερότερα από αυτά που χρησιμοποιούν οι δέκτες.

Για το λόγο αυτό, στους υπολογισμούς, εκτός από τις συντεταγμένες του δέκτη (γ. πλάτος, γ. μήκος και υψόμετρο), προστίθεται ένας επιπλέον άγνωστος που αφορά τη συμπεριφορά του χρονόμετρου του δέκτη, δηλαδή το ποσοστό λάθους που κάνει ο δέκτης σε κάθε μέτρηση. Έτσι, ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός δορυφόρων για τον υπολογισμό τρισδιάστατης θέσης είναι τέσσερις.

Η τομή δύο σφαιρών στο χώρο είναι ένας κύκλος, ενώ η τομή τριών σφαιρών στο χώρο είναι δύο σημεία

που αφορά τις μετρήσεις και την επεξεργασία τους παρέχουν κάποιες επιπλέον πληροφορίες/δυνατότητες στο χρήστη. Οι τυπικές αυτές πληροφορίες/δυνατότητες αφορούν τον ακριβή προσδιορισμό του χρόνου, την αλλαγή του συστήματος αναφοράς (ώστε οι συντεταγμένες να προβάλλονται π.χ. στο ΕΓΣΑ87), την αποθήκευση στιγμάτων και την πλοήγηση προς αυτά, το σχηματισμό διαδρομών από αποθηκευμένα στίγματα, την εισαγωγή χαρτογραφικού υπόβαθρου στο δέκτη ώστε να διευκο-

λύνεται ο χρήστης, κλπ. Παράλληλα, υπάρχει πληθώρα λογισμικού που επιτρέπει στους χρήστες την αξιοποίηση της πληροφορίας εντοπισμού που παρέχει το GPS. Προγράμματα μετατροπής συντεταγμένων, αλλαγής συστήματος αναφοράς, αλλαγής της μορφής (format) των αρχείων για εισαγωγή σε λογισμικό απεικόνισης (π.χ. google earth), κλπ. Τα σημαντικότερα από αυτά θα παρουσιαστούν σε επόμενο άρθρο.

...Οι παράγοντες που επηρεάζουν την ακρίβεια του εντοπισμού είναι κυρίως σφάλματα στις τροχιές των δορυφόρων, καθυστερήσεις στη διάδοση του σήματος κατά τη διαδρομή του μέσα στην γήινη ατμόσφαιρα, σφάλματα των ηλεκτρονικών τμημάτων των δορυφόρων και των δεκτών, κλπ. Παράλληλα, το τμήμα ελέγχου του συστήματος έχει τη δυνατότητα να επέμβει στα εκπεμπόμενα σήματα με σκοπό την "επιλεκτική" υποβάθμιση της ακρίβειας για συγκεκριμένους χρήστες.

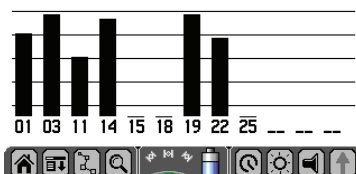
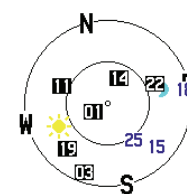
Γενικά όμως, η "τυπική" ακρίβεια του εντοπισμού (θέση και ταχύτητα) ενός σχετικά σύγχρονου δέκτη, ανάλογα με τις συνθήκες (αριθμός και κατανομή δορυφόρων, εμπόδια στον ορίζοντα, ποιότητα σήματος, κλπ.) είναι της τάξης των 5-10m. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ακρίβεια της ταχύτητας (και κατ' επέκταση του προσανατολισμού) εξαρτάται από την ταχύτητα κίνησης του δέκτη. Έτσι, όσο μεγαλύτερη είναι η ταχύτητα κίνησης του δέκτη (π.χ. αν βρίσκεται πάνω σε κάποιο όχημα) τόσο καλύτερη είναι η ακρίβεια στον υπολογισμό της ταχύτητάς του και του αξιμούθιου της κίνησης.

Οι συντεταγμένες των δορυφόρων του GPS αναφέρονται στο σύστημα αναφοράς WGS84. Επομένως, και οι προσδιοριζόμενες συντεταγμένες του δέκτη αναφέρονται στο ίδιο σύστημα. Οι σύγχρονοι δέκτες εκτός από το κομμάτι

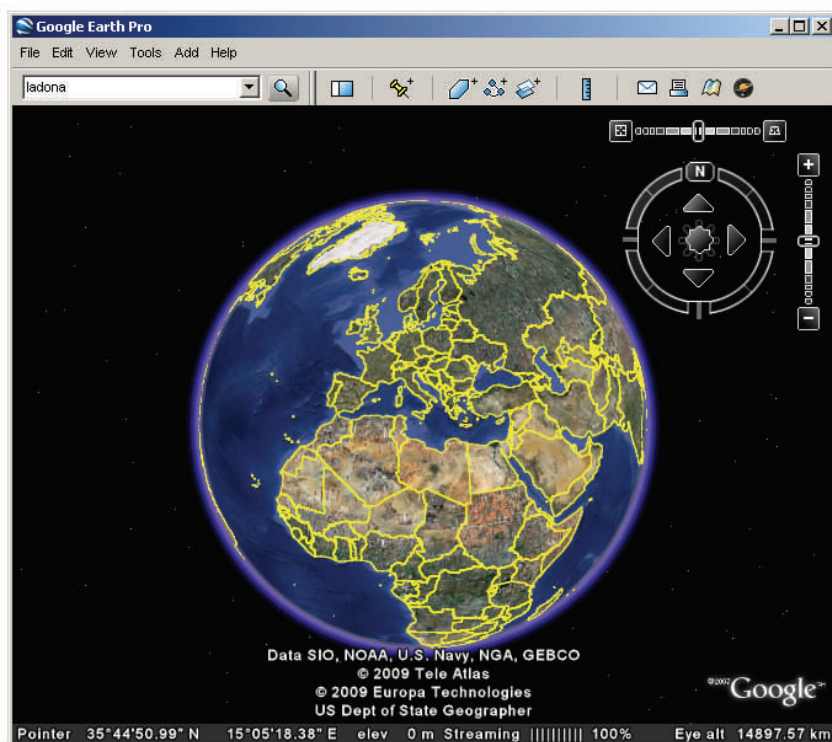
QueGPS

3D GPS Location

N 37°39.247' 18-APR-05
W 122°8.562' 04:52:18pm
Speed: 0.0 mph
Elevation: -20.1 ft
Accuracy: 27.0 ft

Βαγγέλης Ζαχαρής

Μικρές Ειδήσεις

Αρχείο: Περισσότερες ξένες αποστολές

Το τελευταίο διάστημα στην ιστοσελίδα μας προστέθηκαν αναφορές και δημοσιεύσεις για αρκετές ακόμη ξένες αποστολές στην Ελλάδα:

- **NSS team brings SRT expertise to Europe's pots**, Descent No. 26 Jan/Feb 1974
- **Aussie extravaganza in major European Systems**, Descent No. 36 March/April 1977
- **Irish Exploits in Greece**, Descent No. 35 Jan/Feb 1977
- **The Caves and Karst of Astraka**, Greece, BCRA Vol. 5 No. 1 March 1978
- **The Westminster Speleological Group 1979 Greece expedition**, Journal of the Westminster Speleological Group Vol. 8, No. 8, Winter 1979 / 1980.
- **Astraka Expedition**, Caves & Caving No. 10, Nov 1980
- **Descending the Epos Chasm**, Caves & Caving No. 7, February 1980
- **Expeditions '82: Greece '82 - The Imperial College Caving Club Expedition to the Astraka Plateau**, Caves & Caving No. 20, May 1983
- **Diving in Greece - British cavers find an extra kilometer of passage**, Descent No. 53 Jan/Feb 1983
- **Expeditions '82: Cave Diving Group in Greece**, Caves & Caving No. 19, Nov 1983
- **On Location Spring of Dracos**, Descent No. 69 March/April 1986
- **The abbatoir experience: Caves of Tymphe**, Caves & Caving No. 49, Autumn 1990

ΣΤΑΛΑΚΤΙΤΕΣ

Οι Σταλακτίτες είναι το διμηνιαίο Ηλεκτρονικό Ενημερωτικό Δελτίο για τα Μέλη και τους Φίλους της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας.

Στους Σταλακτίτες γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση της δράσης και η αναγγελία των μελλοντικών δραστηριοτήτων της Ε.Σ.Ε.

Αποστέλλεται τις πρώτες μέρες κάθε μονού μήνα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ταυτόχρονα δημοσιεύεται στην Ιστοσελίδα της Ε.Σ.Ε.

Συνεργάτες Τεύχους

Γιάννης Γεωργιάδης
Φάνης Έλληνας
Βαγγέλης Ζαχαρής
Ισμήνη Κυρκιμτζή
Θωμάς Λαμπρακόπουλος
Νίκος Λελούδας
Πόπη Μπαξεβάνη
Θανάσης Ξανθόπουλος
Μάνος Πετράκης
Γιάννης Σωτήρης
Κωνσταντίνος Τρίμης
Κατερίνα Τσιατούχα

Επιμέλεια έκδοσης

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΡΩΤΕΑΣ**

ese.edu.gr

3,278 Visits 6,245 Pageviews

Visitors Overview

1,168 Visitors

Sep 1, 2009 - Oct 31, 2009

view report

Ελληνική
Σπηλαιολογική
Εταιρεία

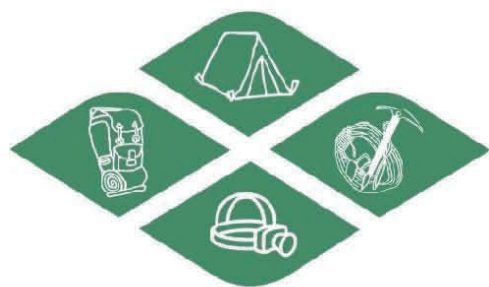
Σίνα 32, 10672 Αθήνα

Τηλ.: 210-3617824

Φαξ: 210-3643476

E-mail: ellspe@otenet.gr

Web: www.ese.edu.gr

Οδύσσεια
Θεμιστοκλέους 44, Αθήνα
Τηλ. 210 38 44 650
Sport

POLO Center

www.polo.gr

Ζησιμπούλου 62 Π. Φάληρα
Τηλ. 210 94 14 020

Πατησίων 52 & Μετσόβου Αθήνα
Τηλ. 210 82 56 840

Λ. Ηρακλείου 375 Ν. Ηράκλεια
Τηλ. 210 28 15 600

Για τα μέλη
της σπηλαιολογικής εταιρείας

ΕΚΠΤΩΣΗ
έως

20%

Speleo ROCK
47.60€

